

SZILÁGY SOMLYÓ

POLITIKAI LAP

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN
Előfizetési ára:
Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyedévre 2 K
Egyes szám ára 20 fillér.

Felölös szerkesztő és kiadótulajdonos:
BÖLÖNI SÁNDOR

Hivatalos hirdetések díja fél hasábig 8 korona.
Nyilttér soronként 50 fillér.
Magánhirdetések megegyezés szerint.

A jótékonyág.

A Mester kitárta karjait. S az előtte állókra tekintett léleklátó szemeivel és imígyen szólt:

— Szeressétek egymást . . .

Megdöbbsentek a kiválasztottak: a társadalmi kérdés problémáinak ilyen módon való elintézésén. És szellemük csodálatos erejével most látták meg a legnagyobb emberi értéket, amihez semmi kincs sem hasonlítható. És megértették a Mester szavát s egyszerre gazdagabbakká lettek minden kincstárak urainál.

A tudományok tudománya az ember értékeit kutatja, keresi elő. S lelki életre készíteti. Mert lelki élet híján nem ember az ember. A nagy akarások gondolatbódítássá alakulnak s a nagytettek vágyódó erő alig jut el a gyermekes kísérletezéséig.

Pedig a szellemi életnek sok szépsége van. A megfinomodott emberi érzés nemcsak saját maga ügyeivel törődik, hanem sokszor részt kér gyengébb embertársa rosszrafordult sorsából is.

Tolongás van az életuton, törtétnék előre, anélkül, hogy látnák a célt, szem-sugárjuk megtörik az ut felkavart porán. Kevesek látják céljukat . . . Nem egyformák az emberek. A szemek és fülek hiába adtak meg mindenkinek, nem minden szem lát és nem mindenik fül fo-

gadja be az emberi lélek csodálatos voltát hirdető eszmét:

— Szeressétek egymást! — De elsősorban azokat, akik még ma rászorultak a szeretetre. Milyen sokan vannak, akik még télvíz idején sem veszik észre a rongyos és vékony gunyájú gyermekeket. Pedig a fogékony gyermeki lélek nem feledné el a kapott jókat, amelyek csak alkalom adtán jótékony cselekedetek. Hiszen minden cselekedetet döntően befolyásolnak a körülmények.

Számos egyesület van, amely a jótékonyágot propagálja. És sokszor a legkülönfélébb módon igyekeznek, hogy az egyesület vagyona szaporodjon, hogy minél több emberrel tudják jótéteményüket éreztetni. És itt, amikor tulajdonképpen a jótékonyág népszerűsítéséről lenne szó, sokszor éppen az ellenkezőjét érik el a buzgólkodók, mert tevékenységük más irányba is elkalandozik s ilyenkor a jótékonykodóknak nemcsak erkölcsi mérlege billen fel, hanem könnyen megtörténik, hogy az anyagiakbar is változás áll be, pedig a magyar közönség az adakozás terén a legmesszebb határig is elmegy. Ezt bizonyítják a napilapok, amelyekben állandóan sorozatokat találunk befolyt összegekről s ráadásul még egy-két felhívás is akad.

Most már elképzelhetjük, hogyan állhatna a jótékonyág ügye, ha a nagy adakozó tábor nem fedezné fel árnyoldalait.

Egy sajtószéri esetet említünk meg.

Jótékonycélra ünnepséget rendeznek. Rettenetes harcok folynak a közönség és a jótékonyág bájos katonái között. Eredmény: minden jegy elkelt. Az ünnepség nagyszerűen sikerül, mindenki megjelenik, hogy lássa és hallja a kitünő művésznőt, aki párisi utjáról mondott le csak hogy itt szerepelhessen. Sohasem volt műsoros ünnepségnek ennyi közönsége s ilyen nagy sikere. A közönség boldogan távozik s otthon is csak a jólelkű művésznőről beszélnek. Azután jön az elszámolás. S még jó szerencse, ha marad valami a jótékony kasszában. Mert a befolyt pénzt a teremért, azonkívül a szolgáltnak, ruhatárosoknak és a művésznőnek kellett adni. Summa summárum: a művésznőt ruházták fel. A rongyos gunyájú gyermekeknek várni kell, míg megérkeznek a felülfizetések. Abból a pénzből aztán legfeljebb meguzsonnáztatják őket, mert ruhára nem telnék.

Nevetséges állapotok ezek. Ideje lenne, hogy aki tényleg jótékonyágot akar cselekedni, az ne utolsó divat szerint készült ruhájára fordítsa a legtöbb gondot, mikor a nyomoruság megszemlélésére indul.

Reméljük azonban, hogy ez az áljótékonyág nemsokára csődöt jelent. Emberbarátaink szomorú helyzete egyébként sem arra való, hogy ezzel kapcsolatban valakik forgalomba hozzák nevüket. A jótékonyágnál nem a szereplők képezik a lényegét, hanem az emberek egymás iránti szeretete, amely alapja a jótékony mozgalmak-

Az üzlettárs.

A dinasztikák elsőszülöttjei is érthetnek valamit az egyeduralkodás művészetéhez, de bizonyos, hogy Hedda Millstadt kisasszony alaposan járatosabb volt náluk ebben a tudományban. Hedda Millstadt a nagy német város drámai hősnője volt, akinek fejedelmileg karcsu termetéért, aranyzóke hajáért, drágakövektől ragyogó Cleopatra-jelmezéért egyaránt rajongott az egész egyetem, az egész polgárág, az uralkodó családnak minden ott időző férfitagja. Mikor a színház kötelékébe lépett, még gyalog ment esténként a színházhoz, egy tizenkétosztós cselédleány kíséretében, aki a ruháit cipelte. Két év múlva már így szólott, büszke pillantást vetve az igazgatójára:

— Akarom!

És az igazgató hosszú, cinikus volt színész, akiről a külseje után abszolút nem lehetett tudni, vajjon 35 avagy 60 esztendőse-e, közönbösen vállat vont s csöndesen így felelt:

— Hát akkor természetesen így is lesz.

Az igazgató, aki különben nyers, szókímódó vén komédiás volt, egyébként ellentmondás nélkül tűrte a Hedda kisasszony legképtelenebb szeszélyeit. Miért? Talán férfias gyöngédségből? No persze! Aestle ur híres volt arról, hogy goromba mint a pokróc, s hogy a saját nagyapját is képes lenne kikergetni a színpadról. Gyöngédségének két természetes oka

volt: először Hedda kisasszony valóságos üdvöskéjévé lett a színháznak, akinek a kedvéért mindennap aranyakkal telt meg a pénztár fiókja, másodsor: egy fiatal herceg, az uralkodó unokaöccse, egy nap fölhevítette a palotájába s leereszkedőleg így szólott hozzá:

— Kedves Aestle, bánjon jól Millstadt kisasszonnyal. Ha azt fogom hallani, hogy megvan elégedve magával, akkor mindenesetre számíthat az elismerésemre . . .

Igy történt, hogy valahányszor a többi színész Hedda kisasszony különös kitüntetésait zokon vette, az igazgató haragosan így kiáltott fel:

— Mit akartok, ti koldusok, ti éhenkórászok? Ha Hedda nem volna, hát valamenynyien éhenhalnátok . . .

Két évig pompásan ment a színház dolga, a harmadik évben az egyik rossz szezon derekán — az Aestle ur régi, vidéki hitelezői energikusan követelni kezdték a pénzüket. Mivel akkoriban jó darab se igen volt a műsoron, s a Hedda vonzóereje mintha veszíteni kezdett volna erejéből, a szegény igazgató egy napon arra ébredt, hogy ha váratlan segítség nem érkezik, a gaz hitelezők megkérik ellene a csődöt.

Pár napig a fejét vesztve járt fűhöz-fához, de mivel a pénzpiacon ez időben véletlenül kifogytak a nagyobb bankók, minden fáradozása hiábavalónak bizonyult. Aestle egy délután lehorgasztott fővel állított be színháza starjához.

— Tudod mi újság? — mondotta, miután egy selyem fauteilben elhelyezkedett.

— Micsoda?

— Az, hogy pár nap múlva becsukhatjuk a boltot. Nincs anyi pénzem, hogy a személyzet gázsiját kifizethessem. Ez pedig nemcsak az én szegényem lesz, hanem a tied is.

— Hát mit tegyünk? — kérdezte Hedda kisasszony megdöbbenve.

— Egyetlen mód van, gyermekem, hogy a színházat megmenthessük: az, hogy egy pénzes társat kerítünk valahonnan. Ha akad egy ember, aki 80,000 márkát befektet a vállalatba, hát egyszerre künn vagyunk a vízből.

— És van valaki, aki pénzt adna?

— Van.

— Ki az?

Aestle ur Hedda kisasszony felé bökött a fejével és szárazon így szólt:

— Te!

— Én? — kiáltott fel a színész nő ijedten. — Azt hiszem, hogy megbolondultál, vén csepürágó. Hát komolyan azt hiszed, hogy még tovább is komédiáznam nektek, ha nyolcvanezer márkányi készpénzem lenne?

Az igazgató ásitott és vállat vont.

Hedda, mondj le arról, hogy velem ostobaságokat elhites. Hat éve vagy a színháznál és minden évben megkerestél legalább 30,000 márkát. Ezenfelül is csuriant-cseppent valami — ne dühösködj, csak az ajándékról beszéljek, — szóval bátran tehetem az évi jövedelmedet hatvanezer márkára. Van bátorságod azt mondani,

nak. S így a kultúra terjedése folytán a jótékony társaságok és intézmények állandóan szaporodnak. Egy századdal ezelőtt gondolt-e valaki arra, hogy a szomszéd állam sebesült katonáinak segínyt nyújtson? Most pedig egyik világrészből a másikba is mennek a sebesültápolók és orvosok.

A kétezer év előtti „Szeressétek egymást” még csak ezután kezd igazán fejlődni: a jövő kultúrtársadalmában.

H. I.

Az élet iskolája.

Hazánk egyik vezető kulturembere mondta, hogy nálunk még az iskola nagyban és egészében, lent és fent annyira az idealizmus, az absztrakt elmélet, az általános szép és jó szolgálatában áll, hogy annak, aki az iskolából az életbe lép, úgy tűnik fel, mintha egy új és más, sokszor hamis, de legtöbbször rosszabb és sivárabb életbe lépne át. Az élet acélezó ereje, bölcs realitása, emberi józansága hiányzik még az iskolából.

Összefoglalva ezt a kétségtelen mély értelemre és nem csekély tapasztalatra támaszkodó megállapítást, úgy fejezhetők ki röviden, hogy nálunk az iskola nem nevel az életre és hogy mindabból, amit az iskolákban megtanultunk, még hiányzik az, ami az élet iskolájának sikeres bevezetéséhez szükséges.

Volt idő, nem is olyan nagyon régen, mikor az iskolázás mikéntje, rendszere és ennek végrehajtása speciális pedagógusok kisajátíthatatlan és féltékenyen őrzött tere volt. Azt is úgy tartották, hogy ez a tér az, amelybe illetéktelen betolakodásszámba megy, ha más ember fia, mint „szaksze-

rüen” képzett pedagógus bele üti az orrát és a szent fölháborodás izzó gyűlölettel fogadta mindazokat, akik csak szerény javaslattal, vagy véleménynyel mertek előállni. Hála a korfelfogásnak — mert csak ezzel a névvel lehet megjelölni azt a transzformáló evolúciót, amely mindenütt küzdve diadalra jutott — ma már tényként állítjuk meg, hogy nemcsak általános humanisztikus irányok, hanem a gyakorlati szaktudomány kipróbált eredményei is rést ütöttek ezen a merev elzárkózottságon és tananyagban éppen úgy mint rendszerben az élet nagy problémái kezdenek érvényesülni a tanítás terén.

Az élet nagy problémái — ismételjük. Az életnek kaleidoszkopszerűen, mesterkélttség nélkül, merő véletlenből kialakult helyzetei kényszerítő erővel lépnek fel abban a tekintetben, hogy legalább az alapfogalmait, a tájékozódást adja meg mindannak az iskola, ami az embert az életre életképesé teszi. Vallási, etikai, szociológiai, gyakorlati irányban egyaránt. Azt az acélezó erőt, amely vaskövetkezésséggel lefektetett alapokon az emberi lelkeket és akaratot az élettel való megküzdésre képessé teszi, azt a bölcs realitást, amely helyzetek felismeréséből egyéni arravalóság szerint létező viszonyok között öntudatosan cselekedni képes; azt a józanságot, emberi józanságot, amelyet akár a felizgatott fantázia, akár téveszméken alapuló ferde beállítás az élet komoly, nagy feladataival szemben önmérsékletre és önbeismerésre fektetett kiegyenlítő erőt jelenti.

Mert vajmi ritkán és az embertársak előtt szerencsefiaként ismeretesek azok, akik az élet ökölcspárait sohasem érezték s csak a bársonypuha kéz simogatásában volt részük; a külső jelenségekből következtetve, saját magukkal azt akarják elhitetni, hogy „burokban” születtek s a sár is arannyá vált kezük között, kiket

hir, dicsőség, rang és társadalmi állás az átlag fölé emelt, akikre vonatkozólag az a közmegebizonyosodás, hogy az élet iskoláját anélkül járták végig, hogy tandíjként keserűséget, csalódást és kiábrándulást fizettek volna.

Az élet iskoláját befogadóképességre képes lélekkel, erős önfegyelmességgel, a kitartás rettenthetetlenségével és az illúziók sutbadobásával kezdték meg azok, akik, céltudatosan küzdöttek a sikerért és minden egyéni gyengeségen, lelki hangulaton keresztül gázolva értek célhoz. Ami különbség való és ábránd között van, azt ők nemcsak felismerték, hanem saját érdekükben értékesítették is; ami az absztraktelmélet és a gyakorlati életrevalóság között van, azt ők életükben alkalmazták is és ez új, más, sokszor hamis, de rosszabb és sivárabb világnézetüket a maguk érdekében hasznosították. Szóval élelmesek voltak.

Az iskolában sajnos, mindezekből nem tanulunk semmit. És ezért van hogy oly sokan vannak nálunk a pályát vesztett existenciák.

N. Z.

Szilágysomlyó r. t. város tűzrendészeti szabályrendelete.

(Folyt. és vége.)

25. §. Minden tűzoltó szolgálatában létekor addig is, míg egyenruhára alap szereztetik, V. Ö. T. betűkkel ellátott széles vörös karszallagot, mint jelvényt tartozik viselni.

Ezen jelvények a tűzoltóalap-pénztár terhére azonnal beszerzendők.

A csapat szervezete, egyenruházat és rangjelzése azonos kell, hogy legyen az Országos Tűzoltó-Szövetség szabályzatában foglaltakkal.

A tűzoltói jelvényeket másnak, mint tűzoltónak viselni tilos.

hogy te annyit elköltöttél évenként? Ugyan mire? A toalettjeid belekerültek négyezer márkába, a lakásod se olcsó, de ami a háztartásodat illeti, hát engedd meg, még a színházi tűzoltó is tudja, hogy csupa fukarságból ement-háli sajtót, vagy augsburgi kolbászkákat vacsorázol. Az én számításom szerint közel félmillió márkát zsugorgatsz a takarékbán, vagy a titkos subládjaid fiókjában . . .

Hedda kipirulva ugrott fel a helyéből, de az igazgató nem engedte, hogy szóhoz jusson.

— Magunk közt szólva, buta lennél, ha az ajánlatomat el nem fogadnád. A pénzedet bőséges kamattal fogod visszahozni, de a kamatnál még többet ér, hogy most igazán korlátlan ur lehetnél a színháznál. A tetszésed szerint diszponálhatnál minden darab fölött s nemcsak a saját szerepeidet válogadhatsz ki, hanem Rohr kisasszonyt is akkor játszathatod, amikor saját magad akarnád. Biztosítalak gyermekem, hogy ennél jobb üzletet még sohasem kötöttél . . .

A beszélgetés további részletei nem fontosak, csak azt jegyezzük föl, hogy Hedda kisasszony harmadnap egy nyolevanezer márkáról szóló takarékpénztári könyvet adott át sóhajtván az igazgatónak. Elhatározása kétségtelenül nemes forrásból fakadt: a titkos reményből, hogy Rohr kisasszony megpukkad . . .

A népvándorlás korabeli nagy csatákról, fájdalom nem maradt fenn hírlapi tudósítások s így a kitört háborúhoz hasonló példákat nem idézhetünk a világtörténet lapjairól. A nők iránt érzett lovagiaságunk nem gátolhat meg bennünket annak a kijelentésében, hogy Hedda kisasszony gyalázatosan visszaélt a hatalmával. Senkise veheti rossz néven tőle, hogy minden jó szerepet a maga számára foglalt le, valószínűleg a saját édesapja is szemtelenségnek minősítette volna azt a bánásmódot, mellyel fiatal vetélytársnőjét a porig alázta. A szerencsétlen Elza Rohr, aki ezelőtt Antigonét és Medeát

játszotta, most kétlapos szobalány szerepet kapott, olyan szerepeket, amelyeket a színház segédszínésznői is indignálódva visszaküldtek.

Csakugyan a Rohr kisasszony hódolói tették-e, avagy a felső bimbó felsőbbse volt-e a kinyílt büszke rózsával szemben: de bizonyos, hogy a névtelen ellenfélnek nem ártott a kegyetlen zsarnok háborúja. Amikor Rohr kisasszony-fehérekötényes szobalány jelmezében-szenvedő Stuart Mária arccal kijelentette, hogy az ebéd tálalva van, oly egetverő tombolás tört ki a nézőtérben, aminőre még a legöregebb artista voyageuse-ök se emlékeznek. És a gögös Heddának, aki ilyenkor sápadtan huzódott vissza páholya mélyébe, meg kellett érnie azt a szégyent, hogy a leghíresebb tirádáit olykor halálos, szinte megdöbbentő némasággal fogadták . . .

Az egyensúlyt egyedül az igazságos kritika találta meg, mely évszázados hagyományok szerint két vérengző táborban küzdött a művésznője egyeduralmáért. A Hedda lapjai néha elismerőleg konstatálták, hogy a művésznő minden mozdulatán látszik a hosszú esztendő gyakorlati. Az Elza újságjai viszont részletesen megemlékeztek azokról az előkészületekről, melyek illetékes körökben a Hedda Millatadt huszonötésztendő jubileuma érdekében megindultak. És míg maga a két művésznő tehetetlen dühvel szorongatta otthon a markát, a kritikusok néha éles karddal rohantak egymásra, ajkukon az éjfekete Elza, vagy az aranyzóke Hedda nevével . . .

Ki tudja, hogy mivé fajul a megindult hadjárat, ha Aestle ur egy napon megint ünnepies látogatást nem tesz a társtulajdonosa szalonjában.

— Művésznő, — kezdte Aestle ur — ha pénzt nem adsz, hát ellicitálják a közzikláinkat és az erdeinket . . .

Hedda földhöz vágott egy vizes üveget, s

rikácsolva ragadta meg a vén komédiás nyakát.

— Pénzt? Azt mondom neked, hogy békén hagyj, mert lelőlek, mint a kóbor kutyát. Tíz éven át vesződtem és törtem magam, hogy egy részeges korhely a megtakarított filléreimet elverje . . .

— Akár megölsz, akár nem, azzal nem igen segítesz magadon . . . Ha új pénzt nem adsz, hát elvesz a nyolevanezer márkád is . . .

Hedda később újra átadott harmincezer márkát és zokogva ette vacsorára az ementháli sajtót, de a színháznak az újabb áldozat se használt. A nézőtér kongott az ürességtől és délelőtt egy szomorú, vizes téli délelőtt, a végrehajtó csakugyan jegyzékbe vette az erdőket, a közziklákat és a menyboltozatot . . .

Másnap Hedda éppen vizes borogatásokat rakott a homlokára, amikor a szobalány behozta az Aestle ur névjegyet. A direktor nem várta meg, hogy bebocsássák, hanem szótlánul belépett a szobalány nyomában.

— Művésznő, — szólott, anélkül, hogy fölösleges bevezetésekbe bocsátkozott volna most már csakugyan ránk terítik a vizes lepedőt, ha a germánok Istene a józan eszedet vissza nem adja. Én szívesen elhiszem, hogy te hitvány korunk legnagyobb színésznője vagy, azt is elhiszem, hogy Duse és Sarah Bernhardt pesztonkák hozzád képest, de a közönség — fájdalom, nem hiszi el. — Ugy áll a dolog, művésznő, hogy a nyomorultak vénnek tartanak. Én minden fellépéskor hizom vagy két-három kilót, de mit ér neked, ha én olyan kövérre is hizom, mint az öreg Gambrinus, amikor egy este kilencven márká a bevételük. Itt most már csak egyetlen radikális eszköz segít, de jótállok neked, hogy ez kiránt bennünket a csávából.

— Mondd meg haramia, hogy mi az? — szólott a szegény Hedda sötéten.

36. §. A szolgálatban levő tűzoltó közhatalósági személynek tekintendő.

IV. Oltás utáni intézkedések.

37. §. Ha a veszély elhárított és a tűz látszólag eloltatott is, mindazonáltal a tűzoltásra kötelezettek sorából örök állítandók ki, szükséghez képest úgy nappal, mint éjjel, kik a kiadott rendelethez képest öröködni kötelesek.

38. §. Ha a tűz eloltatott, a jelen szabályrendelet 12. §-ában kijelölt tagokból álló bizottság a tűz okaira nézve azonnal beható vizsgálatot eszközölni, a tűz okait kinyomozni, a törvénybe ütköző cselekményeket, vagy mulasztásokat kipuhatolni, erről az érvényben levő miniszteri rendeletnek megfelelő jegyzőkönyvet fölvenni, s azt a városi tanácshoz 24 óra alatt beterjeszteni köteles.

V. A tűzoltó-testületnek szervezete.

39. §. Az ezen szabályrendelet alapján alakított tűzoltóság a városban már korábban fennálló önkéntes tűzoltóság kiegészítő részét képezvén, annak szervezetére és belügyeire vonatkozólag, amennyiben jelen szabályrendelettel nem ellenkeznek, az Önkéntes Tűzoltó-Testület jóváhagyott alapszabályai irányadók és kötelezők.

40. §. Az ezen szabályrendelet 17. és 33. §-a alapján befolyó pénzeket a városi pénztár külön kezeli, de azokból a képviselőtestület által jóváhagyott költségvetésben foglalt kiadásokat a tűzoltóparancsnok utalja ki, miután a tűzoltó-egyesület parancsnoksága a következő évi költségelirányzatát minden ősszel és a múlt évi számadást minden tavasszal a képviselőtestületnek jóváhagyás végett bemutatni tartozik.

41. §. A 40. §-ban előírt pontok be nem tartása miatt előállott anyagi károkért Szilágyosomlyó várossal szemben a testület parancsnoka és a parancsnokság tagjai személyesen és saját vagyonukkal felelősek.

42. §. Az Önkéntes Tűzoltó-Testület ez után szerzendő vagyonára és szerelvényeire Szilágyosomlyó város tulajdoni igényeit fenntartja, azokról le nem mond, hanem kifejezetten kijelenti azt is, hogy azok csak addig maradnak az önkéntes tűzoltó-testület birtokában, amíg az hivatásának megfelel és a tűzoltói kötelezettséget pontosan teljesíti.

43. §. Fenntartatik Szilágyosomlyó városnak azon joga, hogy az ezen szabályrendelet 14. §-a alapján kötelezett egyénekből külön tűzoltótestületet bármikor alakítson, amikor is

— Szívesen megmondom, de előbb vitesd el a közeledből a vizes palackot.

— Miért?

— Mert Isten tudja, nem szeretem, ha vizes palackot dobnak a fejemhez.

Hedda kivitette a tálcát, s Aestle ur így folytatta:

— Egyetlen mód van: ha Elzával eljártatjuk a grófkisasszonyt az „Omladék titká”-ban.

Az „Omladék titká” volt az a darab, amelybe a fiatal Hedda Millstadt valamikor a legnagyobb diadalát aratta. Érthető tehát, hogy a szerencsétlen művész nő magánkívül ugrott föl a helyéből s képtelen haragjában torkon ragadta a kapázoló direktort.

— Gazember, — kiáltotta rekedten — megöllek, megöllek . . .

Aestle ur kiszabadította magát a színésznő karmai közül és csöndesee így felelt:

— Megölhetsz, de ezzel aligha kapod vissza a száztizezer márkádat. Legyen eszed művész nő, ezzel többre mérsz, mint az oktan indulatoddal . . .

Hedda sírógörosöket kapott, de harmadnap — a szeme alatt fekete karikával — beleegyezett abba, hogy Elza eljássza a grófkisasszony szerepét. A színház egymásután százszor felt meg és a végrehajtó feloldotta a zár alól a kösziklát és a mennyboltozatot. Ez volt az első eset a világtörténelemben, hogy egy színésznő a vetélytársnője javára önként lemondott a legkedvesebb szerepéről.

Szomaházy István.

a 42. §-ban kitüntetett vagyont és szerelvényeket az Önkéntes Tűzoltó-Testülettől elvenni és az új testületnek átadni jogosult.

VI. Büntető határozatok.

44. §. Azon tűzveszélyes cselekmények és mulasztások, melyek a büntető törvénykönyvbe ütköznek, ezen törvény alapján leendő eibirálás céljából az illetékes büntető hatóságnak azonnal feljelentendők.

45. §. A jelen szabályrendelet 3., 4., 5., 6., 7., 8., 10., 11., 23., 25., 29., 30., 31. §-aiban és 35. §-ának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezésekbe ütköző cselekmények, vagy mulasztások kihágást képeznek és — a mennyiben nem az 1879. XL. t.-c. hatálya alá tartoznak, — 4—40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

46. §. A panasz tárgyalására a tűzoltóparancsnok, vagy helyettese megidézendő.

47. §. Jelen szabályrendelet áthágásából eredő kihágás elbírálására elsőfokban a városi rendőrkapitány, vagy a városi tanács által e részben megbízott tisztviselő, másodfokban a vármegye alispánja, harmadfokban a m. kir. belügyminiszter illetékes.

VII. Tűzoltói-alap.

48. §. A jelen szabályrendeletben megállapított megváltási díjakból, a tűzrendőri szabályok áthágásából származó büntetéspénzekből, vagy más határozottan e célra befolyandó összegekből tűzoltói-alap létesítetik, mely a városi pénztár által különállóság kezeltetik és csak tűzoltói szerek beszerzésére, tűzoltók fizetésére, jutalmazására, segélyezésére, egyezőval csak tűzrendőri célok előmozdítására fordíthatók.

49. §. Ez alpból fedezendő a tűzoltóknak az Országos Tűzoltó-Szövetség segélyező pénztáránál való baleset elleni biztosítása és ugyanabból a tűzveszélynél magát kitüntetett tűzoltó jutalmazandó és a hivatásának gyakorlásában szerencsétlenül járt, vagy munkaképtelenné vált egyszer s mindenkorra, vagy évi díjjal segélyezendő.

A jutalom és segély, vagy évi díj kiadhatóságát és mennyiségét a tűzoltó-parancsnok véleményének meghallgatása után a képviselőtestület állapítja meg.

A kétjobbkezüség.*

A szülők és a pedagógusok abban a tévhitben éltek eddig, sőt talán élnek még most is, hogy kizárólag csak a jobbkez illetékes arra, hogy fokozott kiművelésben, míg ellenben a balkez kiművelésére alig vetnek gondot. Gyermekeinkben megszoktuk, hogy jobbkezünknek minden egyes ténykedésünknel mintegy vezérszerepet biztosítsunk s a balkezet csak u. n. másodrendű, vagyis mellékszerepekre használjuk, Elfajta megszokás annyira megrögzött bennünk, hogy ezt a műveletet a gyermekeinkre is igyekszünk rátukmálni. Számos élettani megfigyelés arról győz meg, hogy a gyermek eleinte mind a két kezét igyekszik egyforma körökben érvényesíteni. Erről azonban kezőbb, a szülők és nevelők figyelmeztetésére szokik s jobbkezt használja. Ennek azután az a következménye, hogy a jobbkez a fokozottabb kiművelés által ügyessé, erőssé, a balkez pedig esetlenné s erőtlenné válik. Vannak gyermekek, sőt felnőttek is, akiknek a balkezüik ügyesebb, erősebb, mint a jobb s viszont vannak olyanok is, akik teljesen egyöntetűen használják mind a két kezüket. Ezek az egyének, mint a köztapasztalat bizonyítja, jobbára igen ügyes és szorgalmas emberek, akik a legkevesbé sem fáznak a munkától. Azonban ezeket korántsem szabad össze téveszteni a szellemi abnormitásban leledző egyénekekkel, kik között sok a balkezű. Természetes, hogy itt a szóban forgó ügyeségről szó sem lehet.

A balkeznek bizonyos fokú kiművelése nemcsak pusztán az u. n. ügyességre, kitartásra s szorgalomra bir jótékony hatással, hanem a

A *Darwin népszerű természettudományi folyóirat ez évi 3-ik számából.

szellemre is. Legújában rájöttek arra, hogy a balkez kiművelésével sokat nyer a szellem is. Nyitját ennek Amerikában, még pedig az Egyesült Államokban fedezték föl. Ma már azonban Európában is, így pl. a dánok, norvégok és a németek a balkez kiművelésére törekszenek. Japánország már több esztendővel ezelőtt elrendelte, hogy az iskolában és a hadseregben mind a két kéz használata kötelező. Az angol iskolákban is kötelezően elrendelték, hogy az írást, a rajzolás, valamint a slójdöt mindkét kezükkel el kell a tanulóknak sajátítani. Mert tapasztalataikból kiindulva, belátták, hogy több mint 500 féle foglalkozási ág van, melynél a két jobbkezüség növelné a munkaképességet és a keresetet. Hivatkozunk továbbá Leonardo de Vincire és Michelangelóra, akik kétjobbkezüségüknek köszönhetően ügyességüket, kitartásukat s hírnevüket. Hogy a két jobbkezüség kiművelése mily értékkel bir a gyermek szellemére, alábbiakból röviden kitűnik.

Köztudomásu, hogy az egyén bizonyos szellemi működései az agykéreg megfelelő helyeihez vannak lokalizálva. Így tehát ezeknek a helyét az agykérgi mezőkön ki is lehet mutatni. Ha e székhelyek közül valamelyik megsérül, megbetegszik, avagy elpusztul, akkor a vele szoros összefüggésben álló szellemi működés is hasonló sorsra jut. Azonban számos élettani és lélektani kísérlet s megfigyelés arról győz meg, hogy a jelzett szellemi központok a jobbkezü egyénnél a bal, a balkezűnél pedig a jobb agyféltekében vannak elhelyezve. Kimutatták továbbá, hogy ha az egyén mind a két kezét egyforma keretek között műveli, akkor az egyes szellemi működések központjai mind a két agyféltekében keletkeznek. Tehát úgy a jobb, mint a bal agyféltekében. Voltak rá esetek, hogy pl. jobbkezü egyén valamely ok miatt elvesztette a beszélőképességét, melyet a balkezének teljes kiművelése által visszanyert. Ebben az esetben a bal agyféltekében elhelyezett beszédközpont (a Broka-féle hely), mely bizonyonyos ok miatt elpusztult, a jobb agyféltekében keletkezett beszédközpont helyettesítette. Ezt a központot, mint jeleztük, a balkez kiművelése hozta létre. Ez egymagában véve is elég biztonsága annak, hogy nemcsak a bal, hanem a jobb agyféltekében is keletkeznek bizonyos szellemi központok.

Ebből igen sok és becses dolgot vonhatunk le. A lelki világ minéműsége, köreinek működése, azok nagysága nem annyira az agykéreg sulyától, mint inkább a szürke sejtréteg vastagságától, a társított (asszociációs) rostok számától, elhelyezésétől, tehát a szellemi pályák kialakulásától, irányától, az egyes szellemi központokkal való összeköttetéstől, továbbá az agykéreg felületének nagyságától függ. Minél terjedősebb az agykéreg felülete, annál nagyobb teret kaphatnak a rajta elhelyezkedő szellemi központok. Már ebből is kiviláglik, hogy a két agyfélteke sokkal nagyobb teret rendelkezik, mint egy. Pedig annak az egyéneknek, mint látuk, aki pusztán csak a jobbkezt művelte ki, a szellemi működések központjai csak a bal féltekében vannak elhelyezve, míg ellenben a jobb agyfélteke teljesen paragon hever.

A társadalmi életben észlelhetjük, hogy az emberiség szaporultával a föld területei mindjobban a művelés hatalmába kerülnek. Azok a földterületek, melyek évekkel ezelőtt paragon heverték, ma már művelés alatt állanak, hogy evvel a számban fokozódó emberiség szükségleteit fedezzék. Az a terület, amelyet az emberiség valaha életszükségeinek ellátása céljából művelt, jelenleg szünek, kicsinynek bizonyulna. Így vagyunk az agykéreg területével is. A tudomány rohamléptekkel halad előre, körei egyre tágulnak, ami több és több agykérgi diszpozíciót s evel együtt nagyobb területet is követel. Az agykéreg egy féltekéje többé-kevésbé képtelen arra, hogy a szaporodó, bővülő tudásnak helyet szorítson. A különböző szellemi bajok, idegességek stb. jórészt az egyik agyfélteke túlságos megterheléséből sarjadzanak.

Nem nézhetjük tétlenül tehát, hogy a szaporodó ismeretek bizonyos lelki hibákra, rendellenességekre vezessenek. Utat, módot kell keresnünk arra, hogy a jelzett hibák terjedését megakadályozzuk. Ezt a műveletet leginkább mind a két kéznek egyforma, egyöntetű kiművelésével érhetjük el; e kiművelés által oly agykérgi területet nyerünk, mely eddig a paragon

hevert. Nem lesz túltömöttség, mert ez esetben a szellemi működések székhelyei mind a két agyféltekében helyeződnek el.

Több pedagógiai kísérlet és megfigyelés révén tudjuk, hogy az a gyermek, akinek mind a két kezét idejekorán s észszerűen művelték, ügyesítették, nemcsak ügyesebb, szorgalmasabb, pontosabb s a fizikai munkában kitartóbb, mint általában véve a jobbkezü gyermek, hanem ezzel egyetemben emlékezete, figyelme, öntevékenysége, akarata stb. tökéletesebb, helyesebb, mint a jobbkezü gyermeké. A jelzett okok eléggé nyomósak arra, hogy a gyermek mind a két kezének egyöntetű kiművelésére törekedjünk. A kiművelést mindjárt a családban kellene kezdeni, még pedig a különböző játékokkal. A családban megkezdett munkát majd az iskola folytatja és fejleszti. A balkez s általában mind a két kéz művelésére legalkalmasabb az írás, rajzolás és a slöjd, mert ezekkel legjobban biztosíthatjuk az egyes szellemi központoknak a jobb agyféltekében való keletkezését s izmosodását.

Szabolovszky István.

A SZILÁGYOSOMLYÓ

politikai lap

XXXII-ik évfolyam

előfizetési ára:

Egész évre . . . 8 K Negyedévre . . . 2 K
Fél évre . . . 4 K Egyes szám ára 20 f

Megjelenik minden osztorétkön.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Felkérjük olvasóinkat, hogy előfizetési hátralékaikat kiegyenlíteni és az előfizetést az 1914-ik évre is megújítani sziveskedjenek, hogy kötelezettségeinknek mi is eleget tihessünk.

Táncmulatság.

A szilágyosomlyói Ipartestület és a Polgári Olvasókör is kivette a részét az ideai farsangból: vasárnap este táncmulatságot rendezett. A mai nehéz időknél lehet tulajdonítani, hogy a vállalkozás ezuttal nem járt olyan nagy sikerrel, mint máskor: a régi hasonló mulatságok nagy közönségből sokan elmaradtak.

Még szerencse, hogy a két érdemes testület nem zárta deficittel a mulatság számadásait.

A bálon résztvevő közönség hangulatát azonban nem zavarta a tisztajóvedelem szokásos szép összességének az elmaradása (a kárpótlást remélhetőleg meghozza a nyár) s a fiatalok reggelig jókedvvel járta a csárdást és a bosztont. A férfiközönség nem táncos tagjai is jól elmulatoztak a fehér asztalok mellett.

Bartha Antalné, Balogh Jánosné, Balogh Rózi, Bikfalvi Andrásné, Bikfalvi Erzsike, Bikfalvi Ilona, Czeglédy Mihályné, Czeglédy Mariska, Csupák Józsefné, Kedves Jánosné, Kedves Vilma, Kovásznay Jánosné, Kálló Kristófné, Krizsán Gyuláné, Molnár Józsefné, Máthé Lászlóné, Sárosy Barnáné, Sárosy Etelka, Száva Mártonné, Száva Katica, Szabó

Györgyné, Szabó Istvánné, Vass Mihályné, és dr. Veverán Györgyné nevét tudtuk feljegyezni, fixirozva — természetesen minden gonosz szándék nélkül — a megjelent hölgyközönséget.

— **Báró Kemény Árpád** főrendiházi tagnak, aki a Szilágykövesden létesítendő kisdé-
dő céljaira telket adományozott, — a közokta-
tásügyi miniszter elismerését és köszönetét fe-
jezte ki.

— **Guttenberg Pál**, a munkára való szoktatás országos kongresszusi igazgató ígért értekezését, folyó hó 14-én tartotta meg a helybeli róm. hath. leányiskola nagytermében. A tanulságosnak ígérkező előadásra nagyszámu közönség gyűlt össze az érdeklődők sorából. A tanulmány részét a tanügy munkásai tették ki, akik között ott láttuk a főgimnázium tanári karát, a helybeli és vidéki tanítók nagy számát. Az előadáshoz fűzött reményekben ugyancsak nem csalódtunk, mert előadó oly lebilincselő és tanulságos előadást tartott, aminő ritkán hangzik el a város falai között. Ismertette a munka rendszer és a tananyag ellen s élénk színekkel festve a külföldi iskolák munkakörét, sürgeti a kézügyesítő munkának bevezetését az iskolákba s ezzel odahatni, hogy az iskola ne a feledékenységnek tanítson, hanem az élet számára. Végezetül megállapodásra jutott a jelenlevő tanügyi munkásokkal abban, hogy a folyó év nyarán 25—30 tanító részére 3—4 hétre terjedő tanfolyamot fog tartani városunkban a kézügyesítő és a munkára való szoktatás tananyagának módszere és oktatásának elsajátítása céljából. Előadás végén a nagyszámu hallgatóság élénk ovációban részesítette az előadó Guttenberg Pált, kinek a szívélyes fogadtatása és munkájának honorálása, láthatóan kellemes hatást tett. Az illusztris előadó a róm. kath. lelkésznek volt szívesen látott vendége.

— **Dr. Éltes Géza**, vármegyei aljegyző, tb. főszolgabíró, — mint a múlt hónapban nálunk — február 12-én Zilahon, a városzház dísztermében a modern városigazgatás kérdéseiről érdekes előadást tartott, nagyszámu hallgatóság előtt.

— **Uj doktor.** Ifj. Belle Gyulát, dr. Belle Gyula krasznai orvos fiát a kolozsvári egyetemen az orvostudományok doktorává avatták.

— **Esküvő.** Néhai Gecsy Sándornak, Szilágyosomlyó város volt polgármesterének fia genci Gecsy Bertalan cs. és kir. hadnagy, élelmező tiszt a rovignoi 24. vadászosztálynál, folyó évi február hó 23-án d. e. 10 órakor tartja esküvőjét Benedekfalván a református templomban Donovák Etelkával.

— **Elsőrendű irodalmi és művészeti** eseményben lesz városunk közönségének folyó hó 21-én, szombaton. Marossy Aranka polgári iskolai tanárnő, lapunk jeles tollu munkatársa, az Uránia-előadások formájában megírta Velencének ismertetését s azt 120 színiesen vetített kép és számos mozgófényképpel fűszerezve, szombaton az Apollo-színházban mutatja be. Az elmúlt vasárnap Zilah közönsége gyönyörködött a pompás előadásban, mely a hozzáértők egyhangú véleménye szerint az első között foglal majd helyet az Uránia-darabok irodalmi és művészeti sorozatában. A darabot díszítő álló és mozgóképek a budapesti Uránia színház gyönyörű felvételei s úgy azok, vala mint elsősorban a téma nagy szeretetével megírt szöveg minden bizonnyal kiváló szórakozást fog nyújtani városunk közönségének. A rendkívüli előadásra és a szerző iránti általános rokonszenvre való tekintettel, előreláthatólag ia-

mét szüknek fog bizonyulni az Apollo-színház terme s így ajánlatos a jegyekről jöelöre gondoskodni.

— **Bikavásár.** A Szilágyvármegyei Gazdasági Egyesület a m. kir. földművelésügyi miniszterium segélyével Zsibón, 1914. február hó 23-án délelőtt 10 órakor bikavásárt rendez. Az eladók minden eladott tenyészállat után a Szilágyvármegyei Gazdasági Egyesületnek 2 százalék közvetítési díjat fizetnek. Egyben felhívják a községi előjáróságok, hogy amennyiben a gazdasági felügyelőség utján akarnak bikát vásárolni, a községi pecsétnyomót vigyék magukkal.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon rokonnainknak és ismerőseinknek, kik drága gyermekünk temetésén jelen voltak és fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, hálás köszönettel vagyunk. A Lázár-család.

— **A református egyház bálján** felülfizetők névsorából kimaradt Kádár József 1 K felülfizetése, kinek ezuttal mond köszönetet az egyháztanács.

— **Korcsolyázók szomorúsága.** Az erős, hosszu tél kezd gyengülni. A déli órákban már szép verőfényes napokban gyönyörködve örendezhetünk a tavasz közeledtének, amely ha lassan is, de már csak elérkezik. A melegebb napok nekünk örömet, a korcsolyázóknak bánatot hoznak, mert a pompás tükörsima jégpálya elmúlóban van. A pinceszövetkezet jégpályáján már napok óta beszünt a korcsolyázás. A pálya szép vastag jégtábláit pár nap óta felvágják és szorgalmasan raktározzák befelé a pinceszövetkezet sziklábavágott nagyszerű jégvermébe. Vajha a közönségnek ez a kedvelt mulatóhelye végre olyan bérlőt kapna, ezt a megbecsülhetetlen egészséges levegőjü és kinceket érő, kellemes fekvésü mulatóhelyet a város és vidék közönségével még jobban megkedveltesse, hogy a most szomorkodó korcsolyázók is majd jókedvre derüljenek.

— **Jegyzőválasztás Érszentkirályon.** Az Elekes Albert lemondása folytán üresedésben levő érszentkirályi körjegyzőségben folyó hó 9-én volt a körjegyzőválasztás, melyet Svaicer Gábor tiszteletbeli főszolgabíró vezetett. Körjegyzőül Virág Jenő h. körjegyzőt választották meg, általános szótöbbséggel.

MAUTHNER ÖDÖN
CS. ÉS KIR. UDVARI
MAGKERESKEDÉS
BUDAPEST.

MINTHOGY MAUTHNER NEVE ALATT MÁSFELE MANGOT ÁRUSÍTOTT, ELITÉLEM 14 NAPI ELZÁRÁSRA.

Magyar termékek! Szolyvai és Polenai

égyéves természetes savanyúvíz-források.
Különleges szer gyomorhaj és köszvény ellen.
Orvosi szaktekintélyektől legmelegebben ajánlva köszvény, hólyag s vizeletli szervek bántalmainál, vesebajoknál, cukros hűgyár. a torok s tüdőszervek bajainál, epekó és gyomormegbetegedéseknél. Egészségeseknek kitünő ízű, igen üdítő ásványvíz bor, cognac, vagy citromsavval vegyítve. Csira és vasmentes.

LUHI Erzsébet-forrás. Tiszta égvényes ásványvíz.

Kitünő ízű, igen üdítő ásványvíz, bor, cognac, vagy citromsavval vegyítve. Orvosi szaktekintélyektől legjobban ajánlva gyomorhántalmak, étvágytalanság, gyomorégés, köhögés, rekedtség s a vizeletli szervek bajainak esetében. Kapható minden fűszerkereskenés, kávéház és vendéglőben.

Megrendelhető: **Schönborn-Buchheim gróf**
SZOLYVA. (Beregmegeye.)

uradalmának ásványvíz-bérlőségénél

7-52

— **Nyilvános köszönet.** A helybeli Polgári Olvasókör és Ipartestület által folyó hó 15-én megtartott táncmulatságra felülfizetni kegyesek voltak: Donogány János, Szabó György 10—10 K., Moni Gyula 8-80 K., dr. Veverán György 7-60 K., Buzay Mihály, Némethy Zsigmond, Mosetig Józsefné, Bogdán István, Rothschild Sándor, Dombó Kálmán 5—5 K., Madár János, Merk János 4—4 K., dr. Ajtay K. Pál 3-80 K., Szabó István 3-60 K., dr. Faragó József 3-20 K., id. Bálint Lajos, öz. Barna Józsefné 3—3 K., Kattrá Endre, Dobos Lajos, Both László 2-80—2-80 K., Máthé László, Miklósy Mihály, Kovásznay János 2-60—2-60 K., Puskás Józsefné, öz. Angyal Jánosné, Simay Gerő, Benke Károly, Hubert János, dr. Ajtay Ferenc, Katona Sándor, Vincez János, N. N. 2—2 K., Keller M., dr. Horváth Endre, Pap János 1-80—1-80 K., id. Szabó Józsefné 1-60 K., Száva Márton, Kedves János, Sárossy Barna, ifj. Andtal Antal 1-40—1-40 K., Balló József 1-20 K., öz. Fejér Lajosné, Balogh János, Kálló Kristóf, ifj. Száva Márton 1—1 K., Pap Lajos, Vass István, Horváth Zsigmond, Lengyel N. Mándel Herman, Ragály Gábor, ifj. Bálint Lajos, Boros István 80—80 fill. Tóth György 70 fill., Kaufman J., Molnár József, Vass N., Csupák József, Krizsán Gyula, Bartha Antal 60—60 fill. Fogadják a nemesszívű felülfizetők és általában mindazok, kik megjelenésükkel mulatságunk sikerét biztosítani kívánták, kegyes adományaikért, jóakarataikért hálás köszönetünket. A Polgári-Olvasókör és Ipartestület elnöksége.

— **Délmagyarországi Szőlőoltványtelepítő Vállalat. Nagyősz (Torontál-megye)** beküldött hozzánk egy szerény kis árlapot, amelyben rendkívüli előnyös árban, minden reklámhősködés nélkül, 160 K. és 180 K.-ért ajánlják a legszigorubb szokványminőségű **bor és csemegefajta szőlőoltvényaikat.** 2—13

Érdeklődőknek őszintén ajánljuk, forduljanak a fenti céghez árjegyzékért.

— **A tavaszi kalászosok országos terméslaga.** 5—6 métermázsza körül ingadozik s különösen a zabé alig haladja meg az 5 métermázsát s így termelése sok esetben nem is jár haszonnal, holott e körülménynek egyedül a rossz gazdálkodás az oka; ősszel felszántott, jól megművelt és kellő trágyaerőben levő talajon a kat. holdankénti 12—16 métermázsás zabtermés egyáltalán nem tartozik a ritkaságok közé, csak hogy a magyar gazda nem szántja meg ősszel zabnak szánt talaját, tehát nem műveli jól és semmiként sem trágyázza, sőt rendszeren a legkieltebb földbe veti azt. Végzetes hiba ez különösen ma, a mikor a műtrágyák segítségével könnyedén pótolhatjuk az istállótrágya hiányt. 150 kg. szuperfoszfát és 30 kg. chilisalétrom kat. holdankénti kiszórásával olyan nagy terméstartomány érhető el, amely többszörösen megteríti a műtrágya árát. A chilisalétrom alkalmazása különösen a zabnál azért szükséges, mert a zabvetésre szánt földek többnyire nagyon messze esnek az istállótrágyától s így nitrogén-szükségletük teljesen kiapadt s ezért az egyoldalú szuperfoszfát trágyázás nem mindenkor ad elegendő nagy terméstartományt.

— **A posztresztánt levél.** Tilos szerelmek hírnöke, a posztresztánt-levél, amit pirulva kérnek, sebtiben adnak ki a posta üvegablakán.

Sirolin
"Roche"
orvosilag ajánlva a légzőszervek mindennemű megbetegedése ellen.
tüdőbetegségek,
gégehurut,
szamárhurut,
gyermekek görvélykórja ellen.
Kapható minden gyógyszerárban egy üveg és 4 korona.

Alcázottan jár és lárvázott a küldője és kapója, nem ritkán fejletlen ifju és gyermekleány. Éppen emiatt, a fiatal koruak szegedi felügyelő-bizottsága a posztresztánt-levelezés megrendszabályozásáról terjesztett elő törvénytervezetet. A törvénytervezet, amely a minap közzé tett belga kormánytervezet alapján készült, azt követeli, hogy tizennyolc éven aluli gyermekek csak szülői igazolvánnyal vehessenek át posztresztánt-leveleket. A bizottságnak másik tervezete azt követeli, hogy a gyermekek hatósági és iskolai felügyelet mellett járhasanak a moziba. A két törvénytervezetet egyhangulag elfogadták és felterjesztik a kormányhoz.

— **A „Gondviselés Társulat”,** amely Magyarországon egyike a legnagyobb és legtekintélyesebb egyesületeknek (IX. Kálvin-tér 10.), most tette közzé a mult évi számadásait, melyek szerint tagdíjbevételei mintegy hatvan-ezer tag után közel fél millió koronát tettek ki. A társulat újabb leánykibélesztő osztályt is szervezett, ahol 2000 koronáig minden orvosi vizsgálat nélkül lehet a kisleánykák részére 21 éves korukban esedékes hozományt biztosítani.

A Zoltán-féle Csukamajolaj azért örvend oly nagy elterjedésnek, mert tápereje igen nagy s a gyermekek, valamint felnőttek szívesen veszik be. Páratlan gyermekbetegségek megelőzésére, mert a gyermekek erejét és ellentálló képességét növeli. Üvegje 2 korona Zoltán B. gyógyszerárban Budapesten és a gyógyszerárakban.

— **Az influenza** súlyos következményeivel ismét végigvonul az országon. Minden náthát, minden hurutot tehát komolyan kell venni, nincs alkalmasabb szer, mint a kellemes ízű „Sirolin Roche”, mely minden gyógyszerárban kapható, amely jobban meggátolná a továbbterjedést.

— **A dalmát bor** behozatalának eszköze. A borüzlet tudvalevőleg szüret alatt és után, vagyis az év utolsó negyedében szokott legelőnkebb lenni. Ennélfogva a mult évben nagy port vert dalmát borkérdés miatt sokan kíváncsian várták, hogy a tavalyi szüret után hogy a tavalyi szüret után hogyan fog alakulni külföldi borforgalmunk. Ez az alakulás határozottan kedvezőnek modható, mert a mult év utolsó negyedében a borbehozatal mennyisége — a mustot is beleszámítva — 158,708 métermázsára szállott le az előző 1912. év utolsó negyedében behozott 228,019 métermázsával szemben. A behozatal csökkenése tehát egy negyedév alatt 69,311 métermázsza, vagyis több mint 30%. A behozatal csökkenése épen a dalmát borokra esik, jóllehet ott a mult évben bőtermés volt. Ennek az az oka, hogy a dalmát borokat nagyon diszcreditálták a Dalmáciában elkövetett köztudomású borhamisítások. Igaz, hogy ugyanazon évnegyedben borkivitelünk is csökkent valamivel, a mennyiben az 1912. évi október—decemberi 587,109 métermázsáról a mult év ugyanezen időszakában, 546,842 métermázsára szállott le. Itt azonban a csökkenés (40,267 mm.) aránylag sokkal kevesebb s még 7%-ot sem tesz. Ez is csak a tavalyi rossz szüret gyenge eredményének tulajdonítható.

— **A ragados állatbetegségekről** a „Földmívelési Értesítő” Szilágyvármegyére vonatkozólag a következő kimutatást közli: Veszesség: Varsolc. — Rühkór: Bürgездő, Ipp t. ló, Kerestelek ló, Somály ló, Erkörs ló, Magyarcsaholy ló, Tasnádbajom 2 u. ló, Usztató 4 u. ló. — Sertéspestis: Monó 7 u., Mosóbánya 1., Szamoscsikó; Alsógregy t.

— **A „Vasárnapi Ujság”** február 15-iki száma szép képből közli a király legújabb mellszobrát, Ligeti Miklós művét, Pekár Gyula új darabja előadásának képeit a Nemzeti Színházból, a Lánchíd új alkatrészeinek készítését a díszgyőri vasgyárban, Golasanti Arduino hírneves olasz tudós cikkét és képeit az Egei-tengeren végzett archaeológiai ásatásokról, régi magyar szalonviselések képeit, a budapesti nemzetközi korcsolyázó-verseny nyertesait, stb. — Szépirodalmi olvasmányok: Szini Gyula és Langerlőf Zelma regényei, Ady Endre novellája, Radó Antal és Petri Mór versei, stb. Egyéb közlemények: cikk és kép Kemény Zsigmondról, téli képek a debreceni nagyerdőről s a rendes heti rovatok: Irodalom és

művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, a „Világkrónika”-val együtt hat K. Megrendelhető: a „Vasárnapi Ujság” kiadó hivatalában. (Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyarnép számára, félévre 2 K. 40 f.

— **A Nap a magyar ujságírás szenzációja.** A Nap a magyar közönség legkedvesebb lapja. A 48-as eszmék és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és törhetetlen szószólója. A legmodernebb, legfrisebb és legkitűnőbb lap A magyar riport uttörő mestere. Főszerkesztő: Braun Sándor. Dr. Hajdu Miklós társzerkesztő. Munkatársai: a magyar ujságírás kitűnőségei. Példányszáma amerikai ujságsiker! Előfizetési ár: egy évre 18 korona, félévre 9, negyedévre 4 korona 50 fillér, egyhónapra 1 korona 60 fillér. A Nap-ot megérkezése után azonnal házhoz szállítja A Nap kihordó szervezete.

— **Budapesti Hirlap.** Főszerkesztő és laptulajdonos: Rákosi Jenő Az ország legelterjedtebb és legtekintélyesebb politikai napilapja. Megjelenik naponta (hétfő kivételével) kora reggel. Előfizetési ára: egy évre 28 kor., félévre 14 kor., negyed évre 7 kor., egy hónapra 2.40 kor. Egyes példány ára 10 fill. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 5. sz. Minden ember tudja ebben az országban, hogy a Budapesti Hirlap ugy politikai magatartásban, mint társadalmi, művészi, irodalmi és gazdasági törekvésében a nemzeti irányt követi és csak egy célt ismer és ez az, hogy erős hittel és lankadatlan buzgalommal szolgálja a magyar nemzeti érdeket. Ezért terjed el a Budapesti Hirlap oly nagy mértékben a magyar komoly hazafias körökben és ezért mindenki, aki lelkében és törekvésében ugyanama vágyakat érzi, mint a Budapesti Hirlap emberei: a Budapesti Hirlapból merít tudást és lelkesedést és aki csak teheti, a Budapesti Hirlapot járhatja házához. A Budapesti Hirlapot haszonnal forgatja kezében a családfő, az asszony és az ifjuság egyaránt. Közleményeit mindig a jó izlés és a becsületes hazafiság diktálja, értesülései mindig kimerítőek és szavahihetőek, tartalma válogatott és terjedelmes. Minden magyar embernek a figyelmébe ajánljuk a Budapesti Hirlapot.

ELADO BOR.

80 hektoliter 1912. évi,
— továbbá 70 hektoliter
1913. évi új bor és 20 hektoliter
több évről való aszu
bor eladó

Bölöni Sándornál,
Szilágyosmlyón.

A Reklám

Állandó, ésszerű és ügyes reklámozás minden gyári-, kereskedelmi-, ipari-vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az éltető eleme.
Hogyan, hol és mikor hirdethető a leg-sikeresebben legjobban és legolcsóbban, megtudható a

LEOPOLD hirdető
vállalatnál

Budapest, VII., Erzsébet-körút 41.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel és páratlan pontossággal eszközölnek hirdetések és reklámok az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések és
tervezetek ingyen! Telefon
12—06.

Élesztőgyár

Szilágysomlyón.

Van szerencsém a t. közönségnek tudomására adni, hogy **Szilágysomlyón, Vármegeház-utca 78. szám alatt, a városi kórház mellett**

Élesztőgyárat

létesítettem.

Ifj. Mandel Herman.

Tör. védve

Utánzatoktól óvakodjunk!

Köhögés, Rekedtség és Hurut ellen nincs jobb, mint a valódi

„Menthomol-Cukorkák“

Hatásuk gyors és biztos, nagyon kellemes, jó ízűek, a gyomrot nem rontják, az étvágyat elősegítik.

A köhögési ingert, valamint a hangszálak kifáradását megakadályozzák, miért is énekesek, színészek, papok, szónokok állandóan használnak.

Dohányzóknak nélkülözhetetlen a száj üdítésére és a dohányzás eltávolítására. Ára 1 doboz 11-12 40 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Vásárlásnál vigyázzunk a „Menthomol“ névre, melynek minden dobozán a fent látható 4 gnóm alaknak rajta kell lennie!

Gyár: **EGGER A. FIA**, csász. és kir. udvari szállító, Bécs.

7627—1913. tkvsz.

Árverési hirdetmény.

A szilágysomlyói kir. járásbíró mint tkvi hatóság Blau Sándor végrehajthatónak Bolgye Flore és Péter végrehajtható elleni ügyében a végrehajtható árverést 245 korona tőke, ennek 1913. május hó 6. napjától járó 5% kamatai, 77 korona 30 fillér per és végrehajtható, ezuttal 29 korona 30 fillérben megállapított árveréskérsi költségek kielégítése végett az 1881. évi 60. t.c. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében a zilahi kir. törvényszék és a szilágysomlyói kir. járásbíró területén levő keresztelki 34. sztkvben A. 1. sz. a. felvett 4. hraz. két házzal, udvarral és kerttel ellátott ingatlanra 838 koronában.

Az árverés megtartására határnapul 1914. február hó 21. napjának d. e. 10 órája tüzetik ki Kerestelek községéhez.

1) A fenti árverési határnapon a fent elsorolt ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb árban el nem adhatók.

2) Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénz fejében az ingatlanok kikiáltási árának

10%-át készpénzben vagy az 1881. évi november 6-án 3333. szám a. kelt I. M. K. 8. §-ában megjelölt értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

Szilágysomlyó, 1913. évi november 1-én. Kormos sk. kir. járásbíró. A kir. járásbíró, mint tkvi. hatóság.

Kiadmány hitelül:
Schlecht Lajos,
tkvvezető.

4—5 éves

Batul, Pónyik, Pármén, Sóvári, Asztrakáni almaoltvány 60 fillérjével eladó Ippon.

Bene Ambrus.

Berlandieri ×

Ripária Teleki

és más alany gyökeresfásoltványok valamint sima és gyökeresveszők

legjobb beszerzési iorrása

Teleki Zsigmond szőlőtelep-kezelősége

VILLÁNY (Baranya m.) 7—10

Kérje nagy képes drjegyzékünket.

Itthon és külföldön,
rajzban és szövegben

a magyar humornak elismert első képviselője a

Kakas Márton

Alapította: SIPULUSZ.
Felelős szerk.: SZŐLŐSI ZSIGMOND.
Munkatársai a legkittünőbb magyar humoristák és karrikatura-rajzolók.

A KAKAS MARTONnak havonként kétszer megjelenő teljesen ingyenes melléklete az első és egyetlen magyar gyermek-élel a

Kakas Marci.

A KAKAS MARTON előfizetési ára a KAKAS MARCIVAL együtt: egész évre 12 korona, fél évre 6 kor., negyedévre 3 korona.

Az előfizetést bármikor lehet kezdeni.

A KAKAS MARTON kiadóhivatala: Budapest, VIII. kerület, József-körut 5. sz.

Meghívás.

A Krasznamegyei Takarékpénztár-Egyesület
XLV. évi rendes közgyűlését

1914. március hó 1-ső napján, délelőtt 10 órakor

saját helyiségében tartja meg, melyre a T. részvényeseket tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlési tárgysorozat:

- 1) Közgyűlési jegyző és 3 jegyzőkönyvhitelesítő megválasztása.
- 2) Igazgatósági jelentés az 1913. üzletéről.
- 3) Felügyelőbizottság jelentése az 1913. üzletéről, ezután az igazgatóság által előterjesztett zárszámadás és nyeremény-felosztási tervzet felolvasása, az azok feletti határozathozatal és a felmentvény megadása, ugy az igazgatóság, mint a felügyelő bizottság részére.
- 4) 2 igazgatósági tag lemondásának tudomásulvétele és részükre a felmentvény megadása.
- 5) Az igazgatóság kiegészítése és ezzel kapcsolatban vezérigazgató, esetleg intézeti elnök megválasztása.
- 6) Az 5. pontra hozandó közgyűlési határozathoz képest az alapszabály 42. 43. 44. §§-ainak módosítása.
- 7) Az alapszabály 26. §-a h) pontja értelmében hozandó határozat.
- 8) Esetleges indítványok tárgyalása.

Szilágysomlyó, 1914. január hó 30-án.

Figyelmeztetés. Ezen közgyűlésen szavazati jogát azon részvényes gyakorolhatja, kinek részvénye a közgyűlés előtt legalább 90 nappal nevére átíratott és aki a részvényét a le nem járt szelvényekkel együtt bármely hazai nyilvános számadásra kötelezett pénzügyintézetnél letette és az erről szóló letétjegyet az igazgatóságnak a közgyűlés előtt három nappal bemutatta.

Az igazgatóság évi jelentése, valamint 1913. évi zárszámadások az indítványokkal együtt az intézet hivatalos helyiségében közszemlére ki vannak téve és azokat a hivatalos órák alatt a t. részvényesek megtekinthetik.

Az igazgatóság.

Kiadó.

Üzlethelyiségünk átköltöz-
ködés miatt 1—2 üzlet ré-
szére kiadó.

2—3

Stern Testvérek.

Haszonbérbe kiadó

Szilágysomlyóvármegyében, lpp községben 496 magyar holdas birtok, mely áll 174 hold szántó és kaszálóból, 303 hold erdő és legelőből és 19 hold belsőségből.

Vasuti állomás a tagbirtok közepén, közvetlen a falu mellett.

További felvilágosítást ad

Bölöni Sándor

ügyvéd

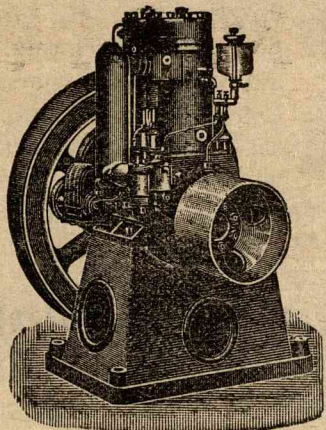
Szilágysomlyón.

Szegő Ferenc és Tsa

gépkereskedelmi vállalata

BUDAPEST,

V., Szabadság-tér 17. (Tözsdepalota)

A Max Wiedeck berlini motorgyár „Wotan“ négyütemű nyersolajmotorok magyarországi vezérképviselése.

Legújabb rendszerű szivógázmotor-telepek és Diesel-motorok.

Legmesszebbmenő jótállás. Kedvező fizetési feltételek. Kérjen árjegyzéket.

1—25

Árverési hirdetmény.

A szilágysomlyói ref. egyház a Wesse-lényi-téren levő bolthelyiségeit és tartozékait, valamint az ezzel egy telken levő két bérházat s tartozékait folyó évi február 22-én délután 3 órakor a lelkészi irodában tartandó nyit árverésen az 1914. év április hó 24-étől 1920. április 24-ig terjedő 6 évre haszonbérbe adja.

A feltételek a lelkészi irodában megtekinthetők.

Szilágysomlyó, 1914. január 27.

2—2

Az egyház elnöksége.

1803—1914. végr. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó, az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szilágysomlyói kir. járásbírósnak 1913. évi V. 645. számú végzése következtében dr. Veverán György szilágysomlyói ügyvéd által képviselt Krasznamegyei takarékpénztár r.-t. cég javára 480 korona — fillér s jár. erejéig 1913. évi május hó 29-én foganatosított biztosítási és kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1000 korona — fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a szilágysomlyói kir. járásbírósnak 1913. évi V. 645. számú végzése folytán 480 korona — fillér tőkekövetelés, ennek 1913. évi január hó 2. napjától 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 116 korona 58 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig, az árverés Detreheben, a községházánál leendő megtartására 1914. évi március hó 3. napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett,

a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szilágysomlyó, 1914. február hó 3-ik napján.

Roska Vertán,
kir. bir. végrehajtó.

Horgony-Syrup. Sarsaparilla
compos.
Vértisztítószer. Üvege: kor. 3.60 és 7.50.

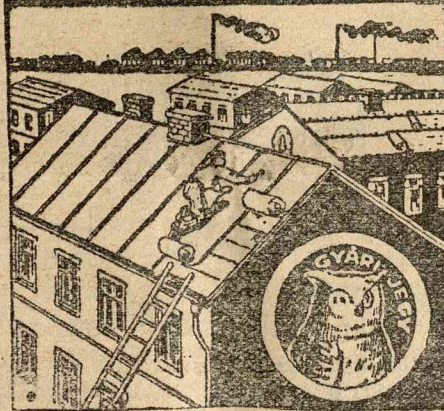
Horgony-Liniment. Capsici compos.
a Horgony-Pain-Expeller pótléka.
Fájdalommentes bedörzsölés hüléseknél, rheumánál, köszvényknél stb.
Üvege: kor. —.80, 1.40, 2.—.

Horgony-kénes-kenőcs
rendkívül idegcsillapító száraz és nedves kiütéseknél stb.
Tégelye: kor. 1.—.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban vagy közvetlenül beszerezhető
Dr. Richter „Az arany oroszlánhoz“ címzett gyógyszeráránál, Prága I, Elisabethstrasse 5.

KOLLARIT

BÖRLEMEZ RUGANYOS VIHAR-
BIZTOS ÉS IDŐTÁLLÓ
SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

Utánzattól óvakodjunk.

KOLLARIT-börlemez

kaucsuk-compositióval bevont ruganyos vihar-
biztos és időtálló

**SZAGTALAN
FEDÉLLEMEZ**

A jelenkor legjobb fedőtetőlemeze.

Végtelenül tartós!

Régi zindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas
Sem mázolni, sem mészlével bekenni nem kell.

Kapható: WEISZ ELEK és FIA fakeres-
kedőknél. Szilágysomlyó. 1—39

Őszibarackfát,

mindenféle
gyümölcsfa

vadonczot,

akáczcsemetét,

2 éves
gyökerező **szőlővesszőt**

igen olcsón ad **Unghváry László**

faiskolája Czegléd. Tassák árjegyzékét kérni

Mielőtt szőlővesszőt
SZŐLŐOLTVÁNYT,

BORT

gyümölcs- és diszfát

vásárolna, a saját érdekében kérje legújabb képes árjegyzékünket, mely mindenkire nézve sok hasznos tudnivalót tartalmaz.

Pontos **Szücs Sándor Fia**
cim:
szőlőoltványtelep és bortermelő részv.-társ.
BIHARDIÓSZEG.

11-16

Máthé László

butorasztalos, kárpitos üzlete, butoraktára és első temetkezési intézete

Szilágysomlyón.

Ajánlja dusan fölszerelt butoraktárát asztalos műhelyét és kárpitos üzletét, melyet most rendezett be, ellátva szakképzett munkavezetővel, hol mindenféle asztalos és kárpitos munkák készen kaphatók és megrendelésre is a legrövidebb idő alatt a legfinomabb izléses kivitelben, jutányos árban készíttetnek.

Temetkezési intézetemben

minden kellékek nagyválasztékban állanak a közönség rendelkezésére. Temetések önálló elrendezését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, jutányos árban elvállalja.

Temetkezési intézetemhez diszes kivitelű **gyászkoosít** hozattam, melyet minden általam rendezett temetéseknel ingyen, minden költség felszámítása nélkül adom.

A nagyérdemű közönség pártfogását mely tisztelettel kéri

Máthé László.

Üzlethelyiség és műhely: Báthory István-ut, saját házamban. 36-52

Eladó szőlő.

Szilágysomlyón, a Szaplonczay-féle, jelenleg Balog Énok tulajdonát képező, a „Magurán“ fekvő szőlő és összes tartozéka, valamint felszerelése jutányos áron és feltételek mellett

örök áron eladó.

Érdeklődők forduljanak dr. Veverán György ügyvédhez Szilágysomlyón. 3-3

Milliók használják

Köhögés

láz, katharrus, nyálkásodás ellen

**Kaiser-féle
Mell-Karamellák**
a 3 fenyővel!

Orvosoktól és 6050 hitelesített magánosoktól bizonyítvány kezeskedik a biztos sikerről.

Kitünő jóízű bonbonok.

Egy csomag 20 és 40 fillérért, egy doboz 60 fillérért kapható Viski Balás Zsigmond gyógyszerárában Szilágysomlyón. 35-

SZÉP MIKLÓS

gőzmosódája és vegyi ruhatisztító intézete

SZILÁGYSOMLYÓN.
Bem-tér 3. sz. (Nemzeti szálloda mellett).

Elvállalok mosást, vasalást, ugyszintén női és férfi ruhák vegytisztítását és azokat a legkényesebb igényeknek is megfelelően készítem el. Különösen felhívom b. figyelmét ugy a helyi, mint a vidéki t. közönségnek arra, hogy a **gallérok** és **kézélők rongálása** ki van zárva, mivel azok a legnagyobb vigyázat mellett tisztíttatnak.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéve, vagyok 3- tisztelettel:

SZÉP MIKLÓS.

Hirdetések

A „Szilágysomlyó“ részére jutányos áron vétetnek fel.

Rézágy, félrez- és vaságy, mosdók, éjjeli szekrény, sodrony ágybetét, ofrik matrác, ruhatogas, gyermekkoosi, gyermekszék, fatartó, széntartó, kályhaellenző és elötét és mindenféle **vas- és rézbutor** a legjutányosabb áron lesz kiárusítva 16-52

Garai Károly

vas- és rézbutor gyárából ARADON.

FRANKOVITS IGNÁCZ R.-T.

vas- és fűszernagykereskedés

Szilágysomlyón. (Piactér)

Értesíti a n. é. közönséget, hogy a téli idényre a legjobb minőségű porosz kőszénre előjegyzéseket a pontos szállítás végett elfogad. Az árakat a lehető legolcsóbban fogja számítani. 38-

SAVOY NAGY-SZÁLLODA

BUDAPEST, VIII.

József-körut 16.

TELEFON: József 20-62 és József 20-53.

Modern szálloda ujonnan berendezve, légfűtés, hideg és meleg víz minden szobában, lift éjjel-nappal.

Egyágyas szobák 3 koronától, kétágyas szobák 5 koronától

fűtés, világítással. A szobák feltétlen tiszták.

Ujonnan berendezett **Pensio-rendszerünk**, napi ellátás 5 koronáért, mely áll:

Reggeli

kávé v. tea
v. csokoládé
tojás
vaj
sütemény

Ebéd

leves
előétel
sült körítve
tészta
fekete kávé

Vacsora

előétel
sült körítve
tészta
gyümölcs
sajt

Ezen napi ellátás 5 korona.

Szobák hosszabb tartózkodásnál meg-
egyezés szerint.

7-10

Szobák havi bérletre 80 koronától fűtés, világítással.